

Gloses al treball

de

Jacinte ELIAS

«Epoca de la inclinació del planell centra d'Espanya
envers l'Atlàntic».

per

Domènec PALET

No em proposo pas ocupar-me del fons o tessi del treball del apreciat amic i coterrani i antic Professor meu senyor ELIAS. Aquest treball aparegut en el nostre BUTLLETÍ de març - abril, com molts d'altres seus expressa el daler amb que vol explicar-se amb tot detall la geogenia de quant observa i la facilitat amb que s'endinsa en qüestions d'Alta Geologia. Més tractant-se dels llocs que han sigut l'objecte de les meves investigacions geològiques, pel càrrec que tinc a la INSTITUCIÓ, me crec en el deure de fer-hi, a modo de gloses, sencilles observacions, rectificants, tal com jo ho entenc, les més sortints o principals afirmacions que crec equivocades.

I així passo a fer-ho, abreuadament.

1.—La inclinació dels bancs del terreny paleògen que integre les muntanyes de Sant Llorenç del Munt i del Montserrat no és pas vers a ponent, sino a N. O. Es clar que mirats per la part de mitjorn o per la de nord aparenten tenir dit caient, com si s'observen per la cara de llevant o de ponent semblen inclinats a tramontana; i és que es confon l'inclinació aparent amb la real. (1).

2.—Tant al Sant Llorenç com al Montserrat, és manifest que hi ha grans i espadades cingleres sols de cara a llevant, sinó a tots els punts cardinals; per la part de tramontana en que ambdues muntanyes són menys isolades tenen com és natural menys importància. No són aquests enriassats produïts directament per descompressió i enfondrament al

(1) NOTA: Això en efecte ocorreix moltes vegades als que fan observacions sens aparells i no utilitzen mapes ni tradueixen en tall i perfil les observacions. En realitat la inclinació aparent depen del sentit en que apareixen tallades les capes i per consegüent pot ser diversa, mentre que la real no pot ser més que una. M. SAN MIGUEL.

seu repeu, sinó manifestament per la erosió que ha produït el seu típic modelat, quina fesomia l'ha determinada la naturalesa de les seves roques i les litoclasses, sobretot diaclases, perquè estan fracturades. En l'origen d'aquestes esquerdes hi degué, si, pendre gran part la commoció produïda per l'enfondrament de la fossa del Vallès i del Penadés que determinà la serralada.

3.—Apart lo de mala apreciació de la inclinació de estrets paleozoics i triàssics del nord de Terrassa i de Viladecaballs del autor del treball, he de fer notar que les ondulacions i variacions parcials que presenten, revelen els efectes del regolfament per l'estrebada de la volta o sinclinal que s'aclofà en la fossa del Vallès; que quan l'estrep no cedí, produí el seu arremangament, i per això veiem els estrats dels trias, redraçats més o menys, i fins tombats, formant naturalment inflexions al passar d'un lloc a altre en que l'efecte tingué diferenta intensitat, i quan l'estreb cedí produí corriments o cabalgaments, també amb evidents diferències d'intensitat, notant-se com és molt natural rebrecs en els mantells transportats que donen variació a les inclinacions dels estrats, mirades parcialment en cada punt. Les calices de *roques blanques* de C. Candi van redreçant-se i tombant-se i es recurven al avençar a ponent per efecte del corriment del paleozoic que les talla. Això com exemple i per no detallar més.

4.—En els terrenys sarmanians i pontians ni la inclinació, ni les inflexions d'aquesta que també presenten, són molt pronunciades, com correspon per haver sigut menys afectats orogènicament. La inclinació general és també a N. O. Les fondalades que les solquen en diferents direccions són degudes a la erosió, que ha produït també els enribassats. Alguns d'ells són causats directament per esllavissaments. Aprop de la muntanya, generalment es pronuncia més el bussament, sens dubte per haver obrat aquesta, com a mur ferm al somoure la formació neògenà, presentant-s'hi en algun lloc contràriament el bussament S. E. denotant que dita formació s'hi enfonsà.

5.—Manifestament, la vall del torrent del *Llor*, és d'erosió i no tectònica, i la pudinga quarçosa que passa per la *font del molinot* no marca pas sinclinal. No s'haurà apreciat el bussament veritat.

6.—Les variants de coloració en les argiles a que fa referència el treball, són degudes a les diferències de quantitat d'òxids de ferro que contenen i a la diferenta oxidació e hidratació d'ells.

7.—Fa molt temps que està abandonada l'antiga creença dels geòlegs de que la calç que es troba en la part superficial dels terrenys poc compactes en vetes, noduls, o marcant nivells, sovint ondulats, sigui provinent d'aigües bicarbonatades surgides de l'interior, doncs l'observació atenta demostra l'absurditat d'aquest supòsit. Constitueix això el fenòmen de *decalcificació*, produint inversament al filtrar-se i endinsar-se les aigües.

8.—El material argilós dels tres desmunts del ferrocarril del Nord

a que es refereix no és pontià sinó quaternari, com també el del costat del camí de Vacarisses en la vall del torrent del Llor, provinent de la desferra del pontià subjacent en el primer desmunt que cita, de la del paleozoic immediat en el darrer lloc que esmento i en el darrer desmunt que cita i d'ambdós orígens en l'altre desmunt; i la inclinació que es marca a la part baixa i que ve desapareixent és el fenòmen d'adaptació a les desigualtats del fons al començar una estratificació.

Terrassa, octubre 1923.

Nueva serie de Hongos del Herbario del Museo de Ciencias Naturales de Barcelona

por

Romualdo GONZÁLEZ FRAGOSO

Uredales

Puccinia absinthi DC.

En hojas de *Artemisia absinthium*.
Salardú, Valle de Arán. Rec. Gros, 18-IX-1922.
Nueva para la flora de dicho valle.

Puccinia allii (DC.) Rud.

En tallos de *Allium* sp.
Ronda (Málaga). Rec. Gros, 16-IV-1922.

Puccinia baryi (B. et Br.) Wint.

En hojas de *Brachypodium* sp.
S. Pedro Pescador (Gerona) Rec. Gros, 23-VIII-1922.
En unión de *Pyllachora bromi*.
Estaba citada en Cataluña sobre *Brachypodium silvaticum*.

Puccinia calcitrapa DC.

En hojas y tallos de *Centaurea calcitrapa*.